

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Bergstraat 51

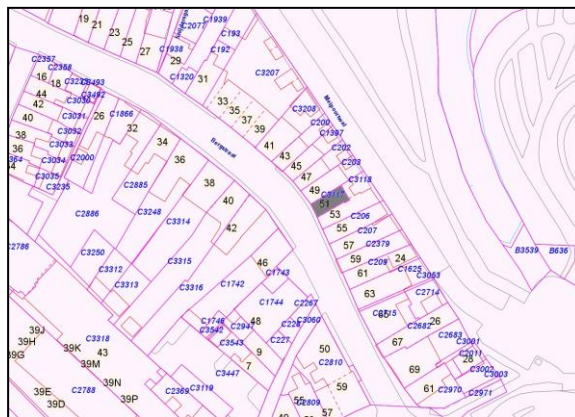
Monumentnummer : GM202

Straat : Bergstraat
 Huisnummer : 51
 Toevoeging : ---
 Postcode : 6981 DB

Kadastrale aanduiding : Doesburg
 Sectie : C
 Nummer : 3117

Naam object : ---
 Bouwjaar : 17^e-eeuw,
 Architect : nb
 Bouwstijl : ---
 Oorspronkelijke functie : woonhuis
 Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
 Datum beschrijving : 13-02-2017
 Datum aanwijzing : 12-09-2017

Situering

Pand gelegen aan de oostzijde van de Bergstraat.

Hoofdropzet

Deels onderkelderd, smal en diep pand van één bouwlaag met een zolder onder zadeldak haaks op de straat. Het staat met de voorgevel aan de rooilijn, waarvoor een kleine eigen stoep. Aan de achterzijde van het pand een tuin die in bezit is van het pand Bergstraat 53.

Historie

De Bergstraat is gelegen binnen de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding en ligt wat hoger dan de overige straten, hetgeen de naam verklaart. De straat sloot aan op de Meipoortstraat juist voor de in 1672 door Lodewijk XIV opgeblazen Meipoort. De (verdwenen) middeleeuwse vestingwerken parallel aan de straat ter hoogte van de Meipoortwal zijn na 1606 in opdracht van prins Maurits vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd. De Bergstraat kreeg in 1614 te maken met een stadsbrand waarna het overgrote deel van de panden aan de straat zijn vernieuwd. De straat wordt gekenmerkt door panden met gemengd gebruik en afwisselende opzet: enerzijds kleine, eenlaags huisjes met zadeldak, anderzijds grotere panden en stadsboerderijen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is vermoedelijk in de zeventiende eeuw tot stand gekomen, maar kreeg in de negentiende eeuw de huidige gemetselde voorgevel met dakschild. Mogelijk is toen het pand gekoppeld aan het rechter buurpand op nummer 53 en in gebruik genomen als stadsboerderij, maar dit gebruik kan ook verder teruggaan. In 1957 is het pand samen met nummer 53 verbouwd, mogelijk zijn toen enkele doorgangen gerealiseerd. In 1975 is de boerderij verbouwd tot atelier en woning. De deel achter nummer 51 is toen gesloopt ten behoeve van een tuin en het ingekorte huis kreeg op een bestaande tussenmuur – mogelijk de oude achtergevel - een nieuwe geveltop. Op zolder van nummer 51 werd een grote slaapkamer gerealiseerd. Tussen 1985 en 1990 zijn Bergstraat 51 en 53 gesplitst en de doorgangen tussen de panden dichtgemetseld. Zeer waarschijnlijk is toen de zolder opnieuw verbouwd ten behoeve van een eigen opgang en slaapkamers, maar hiervan is geen bouwdoossier bekend.

Exterieur

De twee vensterassen smalle voorgevel is gemetseld in kruisverband en staat op een lage, grijsgepleisterde plint. Links de entree met gesloten delendeur en tweeruits bovenlicht boven een geprofileerd kalf. Rechts een schuifvenster met houten onderdorpel. Beide gevelopeningen worden door een anderhalf steens strekse boog afgesloten. Het zesruits schuifvenster met wisseldorpel is uitgevoerd met vierruits onderraam en tweeruits bovenraam. Het kozijnhout is uitgevoerd met luikspanning. Boven de begane grond zijn twee gesmede, rechte muurankers toegepast. Onder het raamkozijn en in de stoep is een kelderlicht opgenomen, dat met een rollaag is afgesloten. Op zolder is een enkel venster met houten onderdorpel en recent vervangen vierruits draairaam aanwezig. De onderdorpel wordt hier gevormd door een halfsteens rollaag. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een bakgoot op vier klossen, aan de bovenzijde met eenvoudige profielat en een zinken kraal afgewerkt. Hierin wordt het hemelwater van het voorste dakschild opgevangen dat net als de andere dakvlakken is belegd met grijs gesmoorde oude Hollandse pannen.

De achtergevel heeft op de begane grond een enkellaags uitbouw waarop een dakterras is ondergebracht. In de gevel op de verdieping is in 1975 tussen gemetselde penanten een drievaks kozijn geplaatst, waarin een terrasdeur draait met rechts twee enkelruits ramen. Boven het kozijn een met houten rabatdelen betimmerde geveltop, afgewerkt met een windveer en deklat.

Interieur

Het pand is niet bezocht, maar vanaf de straat is te zien dat aan de voorzijde de indeling bestaat uit een gang die met een muur van een smalle voorkamer is afgescheiden. In 1975 was dit samen met de voorkamer één ongedeelde ruimte. Het pand heeft afgaande op de bouwtekening linksachter een smalle gang waarin de berging is ondergebracht.

Bouwdossiers

27-06-1957 verbouw
20-05-1975 verbouw pand tot atelier en sloop van de deel
04-09-2003 het schilderen van een pand

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Bergstraat 51 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 96)
- F. Haans, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 131

Waardering

Het pand dateert in de kern mogelijk uit de zeventiende eeuw, maar heeft een hoofdzakelijk negentiende-eeuwse uitstraling. Van belang voor de waardebeoordeling zijn de ligging aan de straat en de voorgevelarchitectuur.

Het object Bergstraat 51 is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg als voorbeeld van de gaaf bewaard voorgevelarchitectuur, kenmerkend voor een eenvoudig werkmanshuis/keuterboerderijtje uit de negentiende eeuw. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de lokaal-topografische situatie, de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden. Het pand is van enige cultuurhistorische waarde vanwege het gebruik tot 1975 als stadsboerderij. Het pand is als zodanig (aan de achterzijde) niet meer herkenbaar.